

DUBRAVKO BAČIĆ

DOBROVIĆ IN DUBROVNIK A VENTURE IN MODERN ARCHITECTURE

KRUNOSLAV IVANIŠIN, WOLFGANG THALER, LJILJANA BLAGOJEVIĆ

DOBROVIĆ U DUBROVNIKU POTHVAT MODERNE ARHITEKTURE

KRUNOSLAV IVANIŠIN, WOLFGANG THALER, LJILJANA BLAGOJEVIĆ

Dobrović in Dubrovnik traces the past and the present of the 1930s avant-garde modern architecture built in the Mediterranean landscape of the south Dalmatian coast. Extensive historical, theoretical, and phenomenological readings of events and forms, in two essays by architects Krunoslav Ivanišin and Ljiljana Blagojević respectively, describe a specific yet universal *Venture in Modern Architecture*. Condensed to geographically small area and hardly a decade, these quintessentially modern villas, gardens, and hotels built 70 years ago by the architect Nikola Dobrović (1897-1967), are presented through previously unpublished original design drawings, b&w period photographs, and the contemporary color photographs by Wolfgang Thaler. The color plates depict the beauty in decay of heroic works of modern architecture and admirably convey their meaningful Mediterranean resilience.

[Translated by author]

JOVIS Verlag GmbH
Berlin, 2015.Str. 176, ilustr. 160, biljeske (uza svako poglavlje),
appendix, biografije autora (na koricama)
[30/24 cm, tvrdi uvez, omot]Recezeni: Christopher Long, Dorde Zlokovic,
Andrija Mutnjakovic
Lektura i korektura: Mara Taylor
Oblikovanje: Philip Popoff, Bojan Vutov

ISBN 978-3-86859-357-0

Nakon višegodišnjih istraživanja praškog, dubrovačkog i beogradskog opusa arhitekta Nikole Dobrovića (Pecuh, 1897. – Beograd, 1967.) danas zasigurno s većim samopouzdanjem možemo reći da Dobrović i njegovo djelo više nisu samo fascinantna arhitektonska enigma. U posljednjih dvadesetak godina mnogi su se autori bavili različitim aspektima Dobrovićeve opusa, a sada je izdana i prva sintezna monografija o Dobrovićevim dubrovačkim projektima i realizacijama u cijelosti tiskana na engleskom jeziku. *Dobrović u Dubrovniku* knjiga je namijenjena ponajprije internacionalnoj promociji Dobrovićeve djela, ali možda i ponekomu domaćem sladokuscu. Na izradi monografije udružilo se troje vrsnih autora – Krunoslav Ivanišin, docent na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu, Ljiljana Blagojević, profesorica na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, te austrijski fotograf s posebnim nagučem za arhitektonsku fotografiju Wolfgang Thaler. I Ivanišin i Blagojević vrsni su poznavatelji Dobrovićeve opusa. Uz njihove nadahnute tekstove i izvrsne Thalerove fotografije, *Dobrović u Dubrovniku* se tako – iz *Dubrovnika* – dostojno prezentiran napokon zaputio i prema međunarodnoj stručnoj javnosti.

Knjiga je podijeljena u tri poglavlja, od kojih su prvo i treće tekstovi Krunoslava Ivanišina i Ljiljane Blagojević, a srednje poglavlje obuhvaća koloplet impresivnih fotografija Dobrovićevih realizacija u Dubrovniku i okolici koje je Thaler snimio 2010. godine. Thaler je inače bio inicijator nastanka knjige i motor cijeloga

pothvata pa je, uz izniman fotografski doprinos, i potpisan kao punopravni član autor-skog tima.

Tekst Krunoslava Ivanišina, naslovljen *Reading Nikola Dobrović, Looking at His Architecture*, prvo je poglavlje knjige. Pregledno, sustavno i akribično, Ivanišin u tekstu sistematizira višegodišnja istraživanja Dobrovićeve opusa. Čitajući Dobrovića i njegovu arhitekturu, Ivanišin kontekstualizira Dobrovićevo djelo u lokalnome dubrovačkom ambijentu, ali ga istovremeno argumentirano smješta i na širi europski arhitektonski horizont. Iz odlomka u odlomak u tekstu se otkrivaju višeslojni aspekti Dobrovićeve projektantske paradigme, potkrijepljeni solidnim teorijskim aparatom i izvježbanim okom interpreta: od konteksta povijesnog i međuratnog Dubrovnika do razumijevanja konstrukcije i forme kroz presjek, tlocrt i pročelja, ambijent i materijalizaciju Dobrovićevih ostvarenja, oblikovanje volumena i obloge – Ivanišin ustrajno i precizno analizira Dobrovićevu arhitekturu, nalazi joj poticaj i razloge, mjeru i esenciju.

Fotografije Wolfganga Thaler obuhvaćaju središnji dio knjige. Okom pasioniranoga promatrača Thaler fotografira Dobrovićeve interijere i eksterijere u stanju kakvom su danas, ništa ne skrivajući, ništa ne uljepšavajući. Veličanstvena je to i nijema vizualna analiza fascinantne arhitekture nastale u samo nekoliko godina i na malome području prije više od osamdeset godina, ali i podsjetnik na višedesetljetno, kontinuirano, premda i dostojanstveno propadanje.

Treći je dio knjige esej Ljiljane Blagojević (*A Lifetime of a Mediterranean Modern*), koja, potaknuta komparativnom analizom arhivskoga materijala, ovom prilikom traga za onim usputnim, gotovo efemernim temama, intimnim ili univerzalnim paralelama koje se pojavljuju u Dobrovićevim projektima: brat Petar – opsesivni slikar dalmatinskih krajolika i pejzaža, trajno fasciniran mediteranskim bojama i svjetlom; otok Lopud – poligon značajnih realizacija (Grand Hotel Lopud), no za Dobrovića i mjesto ratne oskudice, askeze i teorijskog rada, pa i nikad izgrađene vlastite kuće za odmor. Dotiče se i njegove klijentele, pretežito liječnika, ali i nerealiziranih projekata, potom i zgrada socijalne i medicinske namjene koje je projektirao, utjecaja češkog funkcionalizma, pa sve do simbolike naziva koje je Dobrović supljinom upisivao u svoje realizacije.

U dodatku knjige u skraćenom je obliku objavljen i prijevod Dobrovićeve teksta „Dubrovnik kao gradotvoračko svedočanstvo” iz 1966. godine. Osim Thalerovih fotografija u knjizi je objavljen i čitav niz izvornih nacrti, te dokumenata i fotografija iz razdoblja izgradnje pojedinih zgrada, a također su tiskani i precrti svih Dobrovićevih izvedenih projekata, no šteta što nisu prikazani u većem mjerilu. Knjiga je izašla u izdanju kuće JOVIS, uglednoga njemačkog izdavača specijaliziranog za arhitekturu i likovne umjetnosti. Tijekom 2016. godine, uz popratnu izložbu fotografija i nacrti, monografija je predstavljena u Zagrebu, Dubrovniku i Beogradu.